



Contribution ID: 106

Tür: Oral Presentation

## Farklı Sektör Uzmanlarının Kullanımlarında Yapay Zekânın Sosyal İnşası

19 Aralık 2024 Perşembe 16:20 (30 dakika)

Yapay zeka uygulamaları teknik bilimlerden sağlık sektörüne, reklam ve medyadan eğitime kadar geniş bir yelpazede alan uzmanlarınca kullanılarak, bu alanlarda önemli bir dönüşüm sağlamakta ve kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Alan yazında yer alan pek çok bilimsel çalışma bu teknolojinin sektörel entegrasyonunun hızlanmasını ve toplumsal, ekonomik ve bilimsel ilerlemelerin daha sürdürülebilir ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak açısından büyük bir önem taşıdığını vurgulamaktadır. Toplumsal, ekonomik ve bilimsel bağlamlardaki yapay zekaya ilişkin olarak öne çıkan tüm bu ilerleme, verimlilik, sürdürülebilirlik, kullanılabilirlik gibi anlam atıfları; sektör profesyonelleri tarafından yapay zekânın sosyal inşasının ve inşâ süreçlerinde özne kuruluşları ile kimlik edinimlerinin toplumsal güç dinamikleri ile ilişkili olarak söylemsel analizini gerekli kılmaktadır. Çalışmada toplumsal güç dinamiklerinin alan uzmanlarının yapay zeka kullanımları bağlamında nasıl ele alındığının anlaşılması amacıyla; yapay zeka tarafından temsil edilen ve edilmeyen grupların kim olduğu dolayısıyla ne tür ayrımcılık türlerinin ortaya çıktığı, yapay zekâyı kontrol eden grupların kim olduğu ve sınırlarının kim tarafından belirlendiği, yapay zekânın farklı sosyal bağlamlarda ne tür işlevler gördüğü ve hangi işlevlere hizmet ettiği ile tüm bu sorularla ilişkili olarak kullanıcıların özne pozisyonlarını nasıl kurduğu ve kimliklenme süreçlerine yansımalarının neler olduğu sorularının cevaplanması amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmada yapay zeka uygulamalarının sık kullanıldığı mühendislik, reklam/medya, eğitim ve sağlık sektörü alanlarında çalışan alan uzmanı toplam 12 katılımcı ile derinlemesine görüşmeler yapılacaktır. Ayrıca her bir alandan birer uzmanın yer aldığı toplam dörder kişilik 2 odak grup çalışması yapılacaktır. Verilerin analizinde, sosyal psikoloji perspektifinden eleştirel söylem analizi yapılacaktır. Analizlerde analitik birim olarak katılımcıların açıklayıcı repertuar kullanımları ele alınacak olup özne pozisyonu kuruluşları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Eleştirel Söylem Analizi, Açıklayıcı Repertuar, Ayrımcılık, Özne Pozisyonları

### Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

### Disciplines / Disiplinler

Psychology / Psikoloji

### E-mail / E-posta

furkan.erdogdu@gmail.com

### ORCID ID

0000-0002-4644-8068

**Institution / Affiliation / Kurum**

İstanbul Üniversitesi

**Country / Ülke**

Türkiye

**Başlıca yazarlar::** Furkan Erdoğan (İstanbul Üniversitesi); Betül Sağlam Topal (İstanbul Üniversitesi); Canan Çelikadam (İstanbul Üniversitesi); Göklem Tekdemir (İstanbul Üniversitesi); Elif Yavuz Sever (İstanbul Üniversitesi)

**Sunu yapanlar:** Furkan Erdoğan (İstanbul Üniversitesi); Betül Sağlam Topal (İstanbul Üniversitesi); Canan Çelikadam (İstanbul Üniversitesi); Göklem Tekdemir (İstanbul Üniversitesi); Elif Yavuz Sever (İstanbul Üniversitesi)

**Session Classification:** Session 4.2 (Day 2)

**Track Classification:** Congist'24: Case Studies and Applications